

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 192/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Mojmíra Mamojku a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], t. č. [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Kuric, s. r. o., Dolný Val 11, Žilina, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Kuric, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a jeho uznesením z 25. októbra 2018 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 46/2018 a jeho uznesením zo 14. novembra 2018, základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 173/16/1000, postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 46/2018, základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípisom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 173/16/1000-565 z 15. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 (ďalej len „napadnutý postup Špecializovaného trestného súdu“) a jeho uznesením z 25. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 46/2018 (ďalej len „napadnutý postup najvyššieho súdu“) a jeho uznesením zo 14. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „Úrad špeciálnej prokuratúry“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 173/16/1000 (ďalej len „napadnutý postup Úradu špeciálnej prokuratúry“), napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým postupom najvyššieho súdu, základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru prípisom Úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 173/16/1000-565 z 15. októbra 2018 (ďalej len „napadnutý prípis Úradu špeciálnej prokuratúry“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 2481/2018 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi. Sudca spravodajca Peter Brňák bol podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 členom I. senátu ústavného súdu, ktorý pracoval do 16. februára 2019 (deň uplynutia funkčného obdobia jeho členov, pozn.) v zložení Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca spravodajca) a Milan Ľalík.

3. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa rozhodnutá pôvodným I. senátom ústavného súdu. Keďže ide o nalievavú vec (väzba), rozhodnutie o ktorej neznesie odklad, bol zvolený postup podľa čl. II bodu 7 ods. 2 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce (ďalej len „dodatok č. 1 k rozvrhu práce“). Náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov bola táto ústavná sťažnosť 5. marca 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Miroslavovi Durišovi. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 pri predkladaní vecí do senátu sudcom spravodajcom Miroslavom Durišom pracuje I. senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš (sudca spravodajca) a Mojmír Mamojka [aj podľa čl. II bodu 2 písm. a) dodatku č. 1 k rozvrhu práce by I. senát ústavného súdu rozhodol o ústavnej sťažnosti sťažovateľa v rovnakom zložení]. Vzhľadom na uvedené I. senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tomto zložení.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný vyšetrovateľom národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ (ďalej len „vyšetrovateľ“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-637/NKA-PZ-ZA-2016 pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c), d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. b), c) Trestného

zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) a § 141 písm. a) Trestného zákona, pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. d), e), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. i), § 140 písm. b), c) a § 141 písm. a) Trestného zákona, pre obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona a iné zločiny.

5. Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. 2 Tp 12/2017 z 9. marca 2017 vzal sťažovateľa v tejto trestnej veci do väzby podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Proti predmetnému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ sťažnosť v zákonnej lehote, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 11/2017 z 10. apríla 2017 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

6. Dňa 19. septembra 2018 bolo Špecializovanému trestnému súdu doručené podanie zo 17. septembra 2018, ktorým sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „zákonný sudca“) podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň žiadal o jeho vylúčenie z konania podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku.

7. Následne sťažovateľ podal 28. septembra 2018 na poštovú prepravu žiadosť o prepustenie z väzby adresovanú vyšetrovateľovi, ktorá mu bola doručená 9. októbra 2018. Táto žiadosť o prepustenie z väzby bola 10. októbra 2018 postúpená Úradu špeciálnej prokuratúry, ktorý jej nevyhovel, a preto bola 15. októbra predložená Špecializovanému trestnému súdu. Napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku a proti tomuto podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť. O sťažnosti rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd a sťažnosť sťažovateľa zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

8. Sťažovateľ namieta, že jeho námietka zaujatosti nebola prejednaná. Zákonný sudca napriek tejto skutočnosti pokračoval vo vykonávaní procesných úkonov, ktoré viedli k zamietnutiu jeho žiadosti o prepustenie z väzby napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu. Podľa názoru sťažovateľa „v uvedených okolnostiach prípadu keď sudca pre prípravné konanie vôbec neprejednal námietku zaujatosti vznesenú sťažovateľom, došlo nekonaním Špecializovaného súdu k odmietnutiu spravodlivosti tým, že sudca pre prípravné konanie sa s námietkou zaujatosti sťažovateľa vôbec nezaoberal a týmto postupom sťažovateľ nedostal možnosť obrany proti uvedeným pochybnostiam o neustrannosti Špecializovaného súdu podaním opravného prostriedku.“.

9. Skutočnosť uvedenú v bode 8 sťažovateľ namietal v doplnení sťažnosti proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu. Sťažovateľ považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa jeho námietky zaujatosti za arbitrárne, nedostatočné a neudržateľné z ústavného hľadiska. Podľa sťažovateľa počas celého trestného konania boli ním podané iba 2 námietky zaujatosti (z 11. júna 2018 a 17. septembra 2018) a každá z nich bola založená na odlišných dôvodoch. Sťažovateľ upriamil pozornosť aj na tú skutočnosť, že v prípade námietky z 11. júna 2018 zákonný sudca o nej nekonal podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Sťažovateľ sa domnieva, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu „nevyplýva, žeby sťažovateľom namietané dôvody zaujatosti sudcu pre prípravné konanie boli najvyšším súdom preskúmané aj s prihliadnutím na celý spisový materiál vedený vo veci samej, a že by Najvyšší súd vyhodnotil aj intenzitu prípadných procesných pochybení, ktoré vo svojich súvislostiach môžu objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti namietaného sudcu pre prípravné konanie. Vzhľadom na závažnosť obvinení sťažovateľa a aj v tom prameniaku závažnosť rozhodnutia o predloženej námietke zaujatosti, ako aj s ohľadom na to, že proti uzneseniu Najvyššieho súdu o vznesenej námietke zaujatosti nie je odvolanie prípustné, bolo potrebné, aby boli dôvody rozhodnutia Najvyššieho súdu formulované jasne, určito a dostatočne podrobne.“.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tiež namietal dĺžku rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby (55 dní, pozn.), ktorá podľa jeho názoru „*nesplňa požiadavku urýchleného konania o zákonnosti pozbavenia slobody.*“.

11. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti citoval niektoré výroky, ktorými prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry odôvodňoval, že u sťažovateľa naďalej trvajú dôvody väzby (kolúzne, útekovej a preventívnej). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukázal na tieto konkrétne výroky prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, ktorými podľa neho mala byť porušená zásada prezumpcie neviny:

«Pri tzv. útekovej väzbe existuje obava, že obvinený [REDAKOVANÉ] ujde a bude sa skrývať, aby sa vyhol trestnému konaniu, čo u obvineného je podložené hrozbou vysokého trestu vzhľadom na charakter ním páchanej trestnej činnosti v spojitosti s tým, že už v čase jeho pobytu na slobode, počas ktorého páchal trestnú činnosť... Svoj pobyt v zahraničí spájal jednak s trestnou činnosťou, ktorú v zahraničí páchal...

Obvinený [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ako hlavní predstavitelia a zakladatelia zločineckej skupiny „dvojičky“) používali ako pravidelný nástroj ich konania násilie, alebo hrozbu násilia na upevňovanie svojho vplyvu, vymáhanie svojich pohľadávok (oneskorené platenie od im podriadených dilerov), pri preberaní nových teritórií, nútili členov skupiny na zotrvanie v skupine, ak sa rozhodli, že s tým chcú skončiť, nútili ich zvýšiť predaj drog, zastrášovali konkurenciu, vyhrážali sa, ak by niekto chcel spolupracovať s políciou a pod.

Je evidentné, že obvinený využíval násilie k zastrášovaniu ako denný nástroj na fungovanie zločineckej skupiny „Dvojičky“.

... obvinený [REDAKOVANÉ] svoj osobný život prispôsobil fungovaniu zločineckej skupine...»

Sťažovateľ sa domnieva, že «*sporné a zaujaté výroky prokurátora dokazujú, že prokurátor už v štádiu prípravného konania považuje sťažovateľa za vinného. Výroky prokurátora sa neobmedzujú iba na popis hodnotenia dôkazov „stavu podozrenia“ voči sťažovateľovi, ale obsahujú posúdenie situácie tak, ako by išlo o zistené skutočnosti zákonným spôsobom, hodnotiac obvineného bez akýchkoľvek výhrad ako „hlavného predstaviteľa a zakladateľa zločineckej skupiny „dvojičky“, ako aj osobu nútiacu členov skupiny zvýšiť predaj drog. Uvedené výroky prokurátora naznačujú, že obvinený sa dopustil*

založenia zločineckej skupiny, čo je trestný čin podľa § 296 Trestného zákona a ďalší výrok prokurátora naznačuje, že obvinený sa dopustil predaja drog, čo je trestný čin podľa § 172 Trestného zákona, z ktorých je sťažovateľ v tomto čase obvinený.».

12. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených práv napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu, napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu, napadnutým postupom najvyššieho súdu, napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnutým postupom Úradu špeciálnej prokuratúry a napadnutým prípisom Úradu špeciálnej prokuratúry. Sťažovateľ sa zároveň domáha, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. Sťažovateľ ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal Špecializovanému trestnému súdu prepustiť ho neodkladne z väzby na slobodu. Okrem toho požaduje aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a priznanie náhrady trov konania v sume 390,50 €.

13. Na základe výzvy ústavného súdu sa najvyšší súd vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa prostredníctvom predsedníčky senátu 3 Tost, ktorá vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. januára 2019 okrem iného uviedla:

«Najvyšší súd... uvádza, že vo svojom uznesení sp. zn. 3Tost/46/2018 zo 14. novembra 2018 (s. 10. druhý odsek) explicitne konštatoval, že sťažnostnému prieskumu podrobil i konštatovania obvineného, vo vzťahu k ním uvádzanej námietke zaujatosti podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorú dňa 17. septembra 2018 podal na poštovú prepravu, v ktorej namietal zaujatosť JUDr. Jána Hrubalu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“), ktorý však vznesenú námietku do dňa podania sťažnosti v znení jej doplnenia žiadnym spôsobom nevyhodnotil.

... najvyšší súd, rozhodujúc v predmetnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] postupoval tak, že adekvátnym spôsobom reagoval na právne relevantnú argumentáciu sťažovateľa. Len v opačnom prípade by mohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby zaručeného obsahom čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (obdobne II. ÚS 52/2018 a III. ÚS 135/04).

... najvyšší súd sa vo svojom uznesení s argumentáciou obvineného riadne vysporiadal, pričom nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by eventuálne zostalo opomenuté, naopak; primerane, jasne a zrozumiteľne odkázal na predchádzajúce závery uvedené v obsahu spisového materiálu, nakoľko v rozpore s tvrdeniami sťažovateľa sa ním podané námietky zaujatosti voči JUDr. Jánovi Hrubalovi ako sudcovi pre prípravné konanie v značnej miere opakovali s fakticky totožným obsahom. Napriek tomu, že sudca pre prípravné konanie ju zrejme opomenul procesné zachytiť napríklad do zápisnice o výsluchu obvineného sťažovateľa, takýto procesný postup nezakladá zároveň vznik povinnosti sudcu pre prípravné konanie vydať rozhodnutie o takejto námietke. Uvedenú rýdzo formálnu vadu naviac svojim postupom zhojil najvyšší súd uznesením vydaným na podklade sťažnosti obvineného a to podstatne nad rámec skutočností vylučujúcich pochybnosti o tom, že by námietka zaujatosti zostala nepovšimnutá.

... je zrejmé, že zákonne lehoty obsiahnuté v § 79 ods. 3 Trestného poriadku boli v konaní predchádzajúcom rozhodovaniu o sťažnosti obvineného [REDAKOVANÉ] podanej proti označenému uzneseniu obligatórne zachované.

... najvyšší súd rešpektoval v konaní o sťažnosti obvineného existenciu požiadavky prednostného a urýchleného rozhodovania súdov vo väzobných veciach. Pri posudzovaní neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania vyplývajúcich okrem iného prioritne z nevyhnutnosti posúdenia návrhu dotknutej osoby na preskúmanie zákonnosti jej pozbavenia osobnej slobody pritom najvyšší súd zobral do úvahy skutočnosť, že uvedeného prieskumu zákonnosti sa z povahy veci samej zúčastnilo viac stupňov súdov, čo je skutočnosťou majúcou za následok predĺženie konania (obdobne *Lettelier v Francúzsko* alebo *Navarra v Francúzsko*).

Na podklade vyššie citovaných právnych úvah spolu so skutočnosťami predchádzajúcimi podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľom má najvyšší súd za preukázané, že rozhodnutím o väzbe obvineného [REDAKOVANÉ] - sťažovateľa uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 2Tp/12/2017 z 25. októbra 2018 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tost/46/2018, zo 14. novembra 2018, nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľa v rozsahu predpokladanom v petite ním podanej ústavnej sťažnosti.

Odôvodnenie označeného rozhodnutia o väzbe obsahuje v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku, ako aj v spojení s vyššie podrobne analyzovanými právnymi úvahami uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera, či už ide o skutky, na ktoré sa rozhodnutie o väzbe vzťahuje, ako aj čo sa týka konkrétnych dôvodov väzby. Najvyšší súd zároveň preskúmateľným, jasným a zrozumiteľným spôsobom zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, čím zachoval právo sťažovateľa na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v rozsahu predpokladanom čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Najvyšší súd zároveň poznamenáva, že nad rámec už uvedených skutočností sa k postupu ostatných subjektov označených v sťažnosti (špecializovaného trestného súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky) nepovažuje za potrebné vyjadrovať a hodnotiť ich procesný postup mimo kontextu potrebného pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o väzbe obvineného - sťažovateľa.»

14. Na základe výzvy ústavného súdu sa Špecializovaný trestný súd vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa prostredníctvom zákonného sudcu, ktorý vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. januára 2019 okrem iného konštatuje:

«... obvineným uvádzanú lehotu vybavenia veci 55 dní vrátane doručenia posledného rozhodnutia vo veci (necelé dva mesiace, pričom od podania žiadosti do právoplatného skončenia veci uplynulo 47 dní) od podania návrhu na prepustenie z väzby do právoplatného skončenia veci v žiadnom prípade nemožno považovať za lehotu, ktorá nie je súladná s čl. 17 Ústavy SR. Len na margo možno dodať, že akceptovaná judikatúra či už Ústavného súdu SR alebo medzinárodných orgánov ochrany práva hovorí o tom, že takéto lehoty je potrebné v zásade počítat' „na dni“ a nie „na mesiace“, pričom presnú hranicu skončenia veci zákon ani judikatúra nestanovuje a každú vec je potrebné posudzovať „prípád od prípadu“.

K namietanej argumentácii vo vzťahu k prokurátorovi postačí uviesť, že prokurátor aj v priebehu prípravného konania vyhodnocuje dôkazy tak ako uzná za vhodné a rovnako pred sudcom pre prípravné konanie má právo prezentovať „svoje videnie“ dôkaznej situácie. Sudca pre prípravné konanie potom má povinnosť vec z hľadiska posúdenia dôvodov väzby vyhodnotiť a napríklad argumentačne sa prikloniť na stranu prokurátora

alebo obhajcu, prípadne môže situáciu vyhodnotiť aj odlišným spôsobom, než ju vidia orgány činné v trestnom konaní alebo obhajoba.

Sťažovateľ v súlade realitou sám uznáva, že svoje podanie, ktorého časť (jedna veta) bola vyhodnotená ako žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, podal dňa 28.09.2018. V tomto podaní, ktoré jediné bolo impulzom na konanie najprv prokurátora, potom súdu a ani v ďalších svojich chronologicky nasledujúcich podaniach nie je o námietke zaujatosti sudcu pre prípravné konanie, teda mojej osoby ani zmienka - sťažovateľ v podaniach oslovuje konkrétne mňa ako sudcu pre prípravné konanie.

Za námietku zaujatosti sudcu pre prípravné konanie možno považovať len podanie zo dňa 17.09.2018, ktoré bolo skoncipované v ten istý deň ako podanie sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o zamietnutí predchádzajúcej žiadosti obvineného [REDACTED] zo dňa 31.08.2018 - teda v čase, kedy konanie o predchádzajúcej žiadosti nebolo ukončené (sťažnostný súd sťažnosť obvineného zamietol až 26.09.2018 bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom na námietku zaujatosti „prvostupňového“ sudcu reagoval, čo z hľadiska chronológie podaní ani nebolo potrebné.

Som toho názoru, že konania o jednotlivých žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby na slobodu tvoria ucelené a od seba oddeliteľné celky, a to najmä z dôvodu, že zákonodarca taxatívnym výpočtom stanovuje kedy len sa sudca pre prípravné konanie má zaoberať dôvodmi väzby a príslušnú žiadosť sprevádzajúcimi návrhmi - to všetko od okamihu podania žiadosti. Z tohto dôvodu podľa môjho názoru s ohľadom na obsah podania zo dňa 28.09.2018, kedy konanie začalo a námietka zaujatosti v tomto podaní nebola vznesená, predchádzajúcou námietkou podanou voči sudcovi pre prípravné konanie v rámci predchádzajúceho konania, kedy už vec bola na sťažnostnom súde (išlo v podstate len o prejav nespokojnosti s postupom a spôsobom vybavenia veci prvostupňovým súdom), nebol dôvod sa zaoberať. (Predstavme si situáciu, že by nezačalo „nové“ konanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorom námietka zaujatosti už formulovaná nie je - dôvod zaoberania sa námietkou vzhľadom k štádiu veci by bol absolútne iracionálny a znamenal by len akési spätné zaujatie stanoviska k rozhodnutiu, ktoré už padlo).

Čo je však v súvislosti s namietaným porušením práv oveľa dôležitejšie, je pripomenutie si znenia § 32 ods. 6 Trestného poriadku, kde je uvedené o. i., že „o námietke zaujatosti strany... ak je dôvodom len procesný postup... súdu sa nekoná... to platí aj

o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 ods. 1“. Výklad slova „nekoná“ znamená nielen to, že sa vo veci nevydáva rozhodnutie, ale „nekonať“ nemôže znamenať iné, len to, že po vyhodnotení charakteru námietky vo vyššie uvedenom smere vo veci činný orgán nevykoná žiadny hodnotiaci proces z hľadiska posúdenia svojej zaujatosti či nezaujatosti.

Praxou mojou (aj v tejto veci, ak obvinení boli prítomní) i praxou mojich kolegov z tunajšieho súdu v prípade je v takomto prípade obvykle vydať „opatrenie“ o tom, že sa o námietka nebude konať, avšak som toho názoru, že takýto postup má svoje opodstatnenie len v prípade, ak sa koná za prítomnosti osôb, ktorých sa podanie námietky týka - aj to len kvôli zrozumiteľnosti konania a vysvetleniu zvolených postupov prítomným osobám (v prípadoch obvinených [REDAKOVANÉ] pokiaľ súd posudzoval ich žiadosti o prepustenie z väzby bol „úkon výsluchu“ vykonaný nielen v neprítomnosti obvinených, ale aj v neprítomnosti ich obhajcu, ktorý na upovedomenia súdu buď nereagoval alebo sa ospravedlnil). Tiež som názoru, že formálna absencia opatrenia o „nekonaní“, pokiaľ nekonanie má oporu v materiálnom základe veci, nemôže mať za následok akékoľvek porušenie základného práva garantovaného Ústavou SR. Pokiaľ ide o „materiálny základ námietky“, tá je formulovaná ako priam učebnicový príklad námietky o ktorej zákonodarca umožňuje resp. priamo káže nekonať.»

15. Následne ústavný súd doručil právnenému zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie najvyššieho súdu a Špecializovaného trestného súdu s tým, že má možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam uvádzaným všeobecnými súdmi, ak to považuje za potrebné. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 2. mája 2019 doručenom ústavnému súdu 3. mája 2019 uviedol, že s poukazom na skutkovú a právnu argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti sa nestotožňuje s argumentáciou uvedenou vo vyjadreniach všeobecných súdov, a žiadal, aby ústavnej sťažnosti bolo vyhovené.

II.

16. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

19. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

20. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

22. Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

24. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

25. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

27. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

28. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca... u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

29. Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len

procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

II.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu

30. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v príčinnej súvislosti s napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu z dôvodov uvedených v bode 8.

31. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

32. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných

orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

33. Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnutý postup Špecializovaného trestného súdu pri vybavovaní jeho námietky zaujatosti zo 17. septembra 2018, ústavný súd konštatuje, že túto skutočnosť sťažovateľ namietal v rámci doplnenia svojej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu. Uvedená námietka sťažovateľa bola predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom a konanie o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu bolo skončené napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“ (v tejto veci najvyšší súd), na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý bol oprávnený i povinný napraviť prípadné pochybenia Špecializovaného trestného súdu. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 30 označených práv sťažovateľa napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu.

34. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol

domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a zákonom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

35. Z uvedeného dôvodu bola táto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom najvyššieho súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

36. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

37. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v príčinnej súvislosti s napadnutým postupom najvyššieho súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v bode 9.

38. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

39. Zo spisu Špecializovaného trestného súdu, ktorý bol ústavnému súdu na požiadanie predložený 29. januára 2019, vyplýva, že námietka zaujatosti sťažovateľa zo 17. septembra 2018 bola Špecializovanému trestnému súdu doručená 19. septembra 2018.

Ústavný súd upriamuje pozornosť na relevantnú časť tejto námietky zaujatosti, v rámci ktorej sťažovateľ uviedol:

„sudca pre prípravné konanie ŠTS sa dôvodne javí, že nie je nestranný, pretože opakovane nadržíava jednej zo strán konania (prokurátorovi ÚŠP GP SR) tak, že rešpektuje jeho systematické porušovanie práva prezumpcie neviny a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k obvinenému [REDAKOVANÉ]...“

Prokurátor si svojimi prejudikovanými hodnoteniami skutkových okolností (uvádzaním nepravdivých a zavádzajúcich informácií) predloženými sudcovi pre prípravné konanie ŠTS, vždy nezákonne zabezpečil rozhodnutie súdu vo svoj prospech...

Pozoruhodným je, že sa sudca pre prípravné konanie ŠTS žiadnym relevantným spôsobom nezastavil nezákonné konanie prokurátora a zároveň hrubé porušovanie práv obvineného. Práve naopak so spornými stanoviskami prokurátora sa v plnej miere stotožnil.

Zo samotného postoja sudcu pre prípravné konanie (opakovaným stotožňovaním sa so spornými stanoviskami prokurátora) jednoznačne vyplýva, že absolútne nerešpektuje základné práva obvineného a najzákladnejšiu zásadu prezumpcie nevinoty...

Z týchto bezprostredne za sebou nasledujúcich dôvodov mám za to, že sudca pre prípravné konanie ŠTS JUDr. Ján Hrubala je voči obvinenému [REDAKOVANÉ] nekompromisne zaujatý.“

40. Ústavný súd sa následne oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných nosných úvah, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom v bode 37 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie namieta. Na tomto mieste ústavný súd opätovne pripomína, že v danom prieskume nebolo jeho úlohou preverovať úplnosť a správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľ nenapáda zákonnosť a ústavnosť jeho väzobného stíhania ako takého.

41. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej najvyšší súd zaujal stanovisko k námietke sťažovateľa uvedenej v bode 8:

«Záverom najvyšší súd podrobil sťažnostnému prieskumu i konštatovania obvineného vo vzťahu k ním uvádzanej námietke zaujatosti podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorú dňa 17. septembra 2018 podal na poštovú prepravu, v ktorej namieta zaujatosť JUDr. Jána Hrubalu - sudcu pre prípravné konanie, ktorý však vznesenú námietku do dňa podania sťažnosti v znení jej doplnenia žiadnym spôsobom nevyhodnotil.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že sudca pre prípravné konanie už niekoľkokrát, v priebehu trestného konania pri rozhodovaní o väzbe obvineného, v jednotlivých zápisniciach o výsluchoch uviedol, že zo strany obvineného ide jednak o námietky, ktoré nie sú vznesené bezodkladne, ako aj charakterizované len ako námietky voči procesnému

postupu sudcu pre prípravné konanie. Preto o nich s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekonal. Najvyšší súd sa s uvedeným stotožňuje a nad rámec uvedeného dodáva, že takéto „námietky zaujatosti“ s prakticky identickým obsahom podáva tak obvinený, ako aj spoluobvinený [REDAKOVANÉ] (brat obvineného) počas celého trestného konania v periodických intervaloch. Sudca pre prípravné konanie postupoval správne, ak o opakovane vznesených námietskach obvineného (navyše založených na rovnakých dôvodoch a sledujúcich výlučne len obštrukčný účinok takejto námietky) ďalej nekonal. S poukazom na uvedené je nutné argumentáciu obvineného ohľadom účelovosti postupu sudcu pre prípravné konanie a s tým spojeným údajným porušením práva obvineného na spravodlivý súdny proces kategoricky odmietnuť ako nedôvodnú.»

42. Dôvodom vylúčenia zákonného sudcu mala byť jeho zaujatosť, ktorá je založená na domnienke sťažovateľa, že sa opakovane stotožňoval s návrhmi prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry v konaní o väzbe sťažovateľa. K napadnutému postupu najvyššieho súdu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd správne odkázal na § 32 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého podstatou námietky zaujatosti zákonného sudcu bol procesný postup Špecializovaného trestného súdu v konaní o väzbe sťažovateľa. Ústavný súd na základe uvedeného preto konštatuje, že postup a právny záver najvyššieho súdu, ktorý odobril postup Špecializovaného trestného súdu spočívajúci v nekonaní o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný. Postup a právny záver najvyššieho súdu preto nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

42.1 Sťažovateľ ďalej namietal, že námietky zaujatosti proti zákonnému sudcovi neboli podávané v periodických intervaloch a ani neboli založené na rovnakých dôvodoch. Tieto námietky sťažovateľa však nemajú ústavnoprávnu relevanciu, pretože nemôžu žiadnym spôsobom spochybníť právny záver najvyššieho súdu, že podstatou námietky zaujatosti bol procesný postup Špecializovaného trestného súdu v konaní o väzbe sťažovateľa.

43. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 36), pretože napadnutým postupom najvyššieho súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa uvedených v bode 37, ktoré by znamenalo *ipso facto* porušenie jeho práva na osobnú slobodu.

44. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok *De Wilde et al. v. Belgicko* z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 atď.), resp. čl. 17 ústavy, pretože predstavujú prísnejšiu a špeciálnu úpravu dodržania zásad spravodlivého procesu u osoby pozbavenej osobnej slobody, než aký má na mysli čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ustanovenia čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy zahŕňajú hmotné a tiež procesné atribúty práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) a čl. 6 ods. 1 dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. III. ÚS 155/09).

45. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07).

46. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 36), a to z dôvodu nedostatku vzájomnej príčinnej súvislosti medzi ústavnou sťažnosťou napadnutým postupom najvyššieho súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2, 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým postupom Úradu špeciálnej prokuratúry, napadnutým postupom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým postupom najvyššieho súdu

47. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s dĺžkou rozhodovania o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré malo trvať 55 dní.

48. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti v súvislosti s dĺžkou rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby namietal napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a napadnutý prípis Úradu špeciálnej prokuratúry. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti však vyplýva, že sťažovateľ napáda postup týchto orgánov verejnej moci.

49. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uvádza, že súčasťou základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré sa týkajú práva na osobnú slobodu, je aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (pozri napr. III. ÚS 7/00).

50. Podľa judikatúry ESĽP väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „bref délai“ (v slovenskom preklade

„urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55).

51. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybnit' zákonnosť pozbavenia slobody, im zároveň poskytuje aj právo na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, bod 33 – bod 36, m. m. I. ÚS 18/03).

52. Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou neodkladnosti a urýchlenia rozhodovania o žiadosti o prepustenie na slobodu, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napr. III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, III. ÚS 147/2011).

53. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 28. septembra 2018 bola doručená vyšetrovateľovi 9. októbra 2018 (utorok). Nasledujúci deň (streda) bola táto žiadosť vyšetrovateľom predložená Úradu špeciálnej prokuratúry. Úrad špeciálnej prokuratúry žiadosti o prepustenie z väzby nevyhovet, a preto bola 15. októbra 2018 (pondelok) predložená Špecializovanému trestnému súdu. Úrad špeciálnej prokuratúry teda o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodol v lehote 5 dní, t. j. bez meškania, tak ako to stanovuje § 79 ods. 3 tretia veta Trestného poriadku.

54. Z uvedeného dôvodu postup Úradu špeciálnej prokuratúry spĺňa ústavné limity pre urýchlené rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 36).

55. Dňa 15. októbra 2018 Špecializovaný trestný súd nariadil výsluch sťažovateľa na 25. október 2018 a vykonal všetky s tým súvisiace úkony (predvolávanie sťažovateľa, obhajcu, upovedomenie príslušnej prokuratúry, zabezpečenie eskorty sťažovateľa k výsluchu a pod.). Dňa 23. októbra 2018 bolo Špecializovanému trestnému súdu doručené podanie sťažovateľa, v ktorom oznámil, že nevyužíva svoje právo byť vypočutý k jeho žiadosti a tiež nežiada byť prítomný pri rozhodovaní Špecializovaného trestného súdu o jeho väzbe. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo rozhodnuté napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 29. októbra 2018. Sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu bola doručená 2. novembra 2018. Dňa 6. novembra 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené doplnenie sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu. Dňa 8. novembra 2018 bol spis postúpený Špecializovanému trestnému súdu najvyšším súdom, ktorý rozhodoval o sťažnosti [REDAKOVANÉ] (brat sťažovateľa) proti zamietnutiu jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Dňa 12. novembra 2018 bola vypracovaná predkladacia správa a v ten istý deň bol spis doručený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu. O sťažnosti sťažovateľa bolo rozhodnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré bolo sťažovateľovi doručené podľa jeho tvrdenia 22. novembra 2018.

56. Obdobie od 15. októbra 2018, keď bola žiadosť sťažovateľa doručená Špecializovanému trestnému súdu, do 22. novembra 2018, keď mu bolo doručené druhostupňové rozhodnutie, predstavuje dobu zjavne kratšiu ako dva mesiace. Špecializovaný trestný súd sa vecou zaoberal 28 dní (od 15. októbra do 12. novembra 2018), pritom o žiadosti sťažovateľa rozhodol po 10 dňoch. Najvyšší súd o sťažnosti rozhodol po 2 dňoch od doručenia mu spisového materiálu a celkovo bol sťažovateľ o výsledku druhostupňového konania vyrozumený po 8 dňoch trvania tohto konania

vedeného najvyšším súdom. Je teda evidentné, že konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na jednotlivých stupňoch nepresiahli trvanie jedného mesiaca, čo je doba ústavne akceptovateľná.

57. Poukazujúc na uvedené časové súvislosti rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa, ústavný súd opätovne konštatuje, že postup Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu spĺňa ústavné limity pre urýchlené rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti opätovne odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 36).

II.D K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým prípisom Úradu špeciálnej prokuratúry

58. Sťažovateľ namietal tiež porušenie princípu prezumpcie neviný zaručeného čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým prípisom Úradu špeciálnej prokuratúry.

59. Účelom zásady prezumpcie neviný je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom [rozsudok ESĽP vo veci Nölkenbockhoff v. Nemecko z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, § 33]. Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („State officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESĽP vo veci Rushiti v. Rakúsko z 21. 3. 2000, č. 28389/95, § 31). Z prezumpcie neviný tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

60. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil základný rozdiel vo výrokoch úradných osôb, ktoré majú vzťah k prezumpcii nevinoty, napr. v rozhodnutiach o prijateľnosti („Decision as to the admissibility“) sťažnosti č. 38087/97 Samuel St. Clavier Hibbert v. Holandsko a sťažnosti č. 27785/95 Adam Wloch v. Poľsko z 26. januára 1999, resp. 30. marca 2000. Uviedol, že treba robiť rozdiel medzi výrokmí, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmí, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu nevinoty, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo bezchybné („unobjectionable“) v rôznych situáciách posudzovaných EŠLP (napr. Lutz v. Nemecko, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, § 62; Englert v. Nemecko, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, § 39; Nölkenbockhoff v. Nemecko, § 39 a Leutscher v. Holandsko, rozsudok z 26. 3. 1996, č. 52/1994/499/581, § 31).

61. Skutočnosť, že namiatané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinoty, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras v. Litva, § 43; Adolf v. Rakúsko, rozsudok EŠLP z 26. 3. 1982, séria A, č. 49, § 36 – § 41).

62. Ústavný súd zo sťažovateľom citovaných výrokov nezistil, že by prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry v okolnostiach daného prípadu prejedlikoval vinu sťažovateľa, a tak prelomil zásadu prezumpcie jeho nevinoty. Je potrebné zdôrazniť, že v rámci sťažovateľom citovaných výrokov nie je vyjadrený žiadny názor prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry na to, že sťažovateľ spáchal ním uvedené trestné činy. Ako aj sám sťažovateľ správne uviedol, citované výroky prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry vyplývajúce zo stavu vyšetrovania iba naznačujú dôvodné podozrenie, že sa sťažovateľ dopustil konkrétnych skutkov.

63. Z uvedených dôvodov bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti tiež odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 36).

64. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019